

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБЛИВОСТЕЙ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Олександра Олегівна КОЛОБИЛІНА,

*аспірантка Харківського національного
університету внутрішніх справ*
<https://orcid.org/0009-0007-3589-6651>

Забезпечення ефективного функціонування Державної митної служби України залежить від багатьох чинників, серед яких важливе та самостійне місце відводиться кадровому забезпеченню. На нашу думку, кадрове забезпечення Держмитслужби – це комплексна нормативно-регульована, процедурно-організаційна діяльність, яка здійснюється спеціально-уповноваженими суб'єктами (як зовнішніми, так і внутрішніми) з метою: упорядкування роботи його кадрового складу; забезпечення та захисту основних трудових прав та інтересів працівників; професійного навчання та виховання кадрів для Держмитслужби; поповнення кадрового складу відомства (формування його кадрового резерву); аналізу, планування та контролю кадрових процесів, визначення перспективи їх розвитку та шляхів удосконалення. А відтак, кадрове забезпечення Держмитслужби є практично-орієнтованою категорією, внутрішні особливості якої прямо залежать від правового статусу та сфери діяльності Служби.

Для того, щоб більш змістовно розкрити специфіку кадрового забезпечення Державної митної служби, перш за все, слід звернути увагу на специфіку правового статусу даного відомства. Відповідно до Митного кодексу України від 13.03.2012 №4495-VI (далі – МК), державна митна політика - це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки. Державна митна політика є складовою частиною державної економічної політики. Одним з напрямів її реалізації є митна справа – встановлені порядок і умови переміщення товарів через митний кордон України, їх митний контроль та митне оформлення, застосування механізмів тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, справляння митних платежів, ведення митної статистики, обмін митною інформацією, ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, здійснення відповідно до закону державного контролю нехарчової продукції при її ввезенні на митну територію України, запобігання та протидія контрабанді, боротьба з порушеннями митних правил, організація і забезпечення діяльності митних органів та інші заходи, спрямовані на реалізацію державної митної політики [1].

Відповідно до Розділу XX МК безпосереднє здійснення митної справи покладається на митні органи. Призначенням митних органів є створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, забезпечення безпеки суспільства, захист митних інтересів України.

Останні мають емблему та прапор, опис та порядок використання яких встановлюються Президентом України [1]. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) «Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України» від 06.03.2019 №227, Держмитслужба є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів. Держмитслужба реалізує державну митну політику, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань митної справи. Основними завданнями Держмитслужби є: 1) забезпечення реалізації державної митної політики, зокрема забезпечення митної безпеки та захисту митних інтересів України і створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, збереження належного балансу між митним контролем і спрощенням законної торгівлі; 2) забезпечення реалізації державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань митної справи, запобігання та протидії контрабанді, боротьби з порушеннями митних правил; 3) внесення пропозицій щодо забезпечення формування державної митної політики на розгляд Міністра фінансів [2].

Держмитслужба здійснює повноваження безпосередньо та через територіальні органи, до яких відносяться митниці та спеціалізовані органи. Крім того, Служба під час виконання покладених на неї завдань взаємодіє з іншими органами виконавчої влади, консультативними, дорадчими та іншими допоміжними органами, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій та об'єднань, а також підприємствами, установами та організаціями, всеукраїнськими об'єднаннями профспілок і всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців, зокрема шляхом обміну електронними документами у визначеному законодавством порядку. Держмитслужба у межах повноважень, визначених законом, на основі і на виконання Конституції та законів України, актів Президента України та постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України та наказів Мінфіну видає накази організаційно-розпорядчого характеру, організовує і контролює їх виконання. Накази Держмитслужби можуть бути скасовані Кабінетом Міністрів України повністю чи в окремій частині [2].

Відповідно до МК, праця в митних органах є державною службою. Долучитись до кадрового складу Держмитслужби можливо якщо кандидат на службу відповідає законодавчо встановленим професійним вимогам та успішно пройшов всі спеціальні, конкурсні процедури. Крім того, служба в митних органах передбачає досить широкий спектр професійного навчання, а також покладає на особу цілий ряд законодавчо встановлених обмежень, неприйнятних іншим трудовим сферам [1].

Детальний аналіз правового статусу та сфери діяльності Державної митної служби дають можливість констатувати, що особливості кадрового забезпечення даної інституції обумовлені наступними чинниками:

- по-перше, особливим родом завдань та функцій, які виконує відомство в процесі здійснення своєї діяльності, а також сферою його діяльності. Зокрема, Держмитслужба виконує частину функцій держави в митній сфері, забезпечуючи реалізацію митної політики країни, а також митної справи та митної безпеки;

- по-друге, наявністю спеціального підходу до регулювання роботи Держмитслужби взагалі, а також її кадрового забезпечення, зокрема. Окрім того, відповідне регулювання засновується на системі принципів, а також механізмів їх реалізації;

- по-третє, кадрове забезпечення реалізується шляхом здійснення діяльності спеціально уповноваженими суб'єктами шляхом дотримання законодавчо визначеної процедури;

- по-четверте, Державна митна служба України – це велика за організаційною структурою та кількістю персоналу установа, яка працює на території всієї держави, а відтак, кадрове забезпечення даної інституції потребує формування виваженої та послідовної кадрової політики;

- по-п'яте, кадри Держмитслужби є не звичайними працівниками, а державними службовцями, чий службово-трудоий статус визначено не тільки нормами загального трудового законодавства, а й спеціальним, зокрема - Законом України «Про державну службу».

Таким чином, саме наведені вище аспекти найбільш суттєво розкривають сутність, зміст та особливості порядку організації роботи особового складу Держмитслужби, забезпечення трудових прав та інтересів його працівників, а також інші практичні аспекти кадрового забезпечення, яке відбувається з урахування особливого правового статусу кадрів даної інституції.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України: закон від 13.03.2012 №4495. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. №44-45. Ст.1858.
2. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: постанова, положення від 06.03.2019 №227. *Офіційний вісник України*. 2019. №26. Ст.900.